

Δημόσια διαβούλευση - Η χρήση των γλωσσών στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ

Δημόσια διαβούλευση - 23/07/2018

Δημόσια διαβούλευση - Η χρήση των γλωσσών στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ [1]

Γενικό πλαίσιο

Η γλώσσα αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του τρόπου με τον οποίο επικοινωνούμε. Η Ευρωπαϊκή Ένωση –με 28 κράτη μέλη, 24 επίσημες γλώσσες και πάνω από 500 εκατομμύρια πολίτες– έχει δεσμευθεί να σέβεται και να διαφυλάσσει τη γλωσσική πολυμορφία ως μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Αυτή η δέσμευση προβλέπεται ρητά στις Συνθήκες της ΕΕ [2] και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ [3] .

Οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ κατά την επικοινωνία τους με το κοινό έχουν επομένως μεγάλη σημασία. Σε αυτόν τον τομέα έχουν θεσπιστεί κάποια συγκεκριμένα γλωσσικά δικαιώματα. Οι πολίτες της ΕΕ έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται γραπτώς σε οποιοδήποτε θεσμικό όργανο της ΕΕ στην επίσημη γλώσσα της επιλογής τους και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα [4] . Η νομοθεσία της ΕΕ πρέπει, στο σύνολό της, να δημοσιεύεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες, προκειμένου οι πολίτες να κατανοούν την ισχύουσα νομοθεσία. Πέραν αυτών των συγκεκριμένων περιπτώσεων, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν κάποια διακριτική ευχέρεια ως προς τις γλώσσες που χρησιμοποιούν σε ειδικές περιπτώσεις. Ο τρόπος με τον οποίο ασκείται αυτή η διακριτική ευχέρεια αποτελεί ζήτημα χρηστής διοίκησης.

Ο αριθμός των επίσημων γλωσσών έχει αυξηθεί από τέσσερις (το 1958) σε 24 σήμερα. Το γεγονός αυτό θέτει πολλές προκλήσεις για τη δημόσια διοίκηση της ΕΕ. Κάποιες από τις συχνότερα αναφερόμενες πρακτικές δυσκολίες που ανακύπτουν είναι οι αυξημένες δαπάνες μετάφρασης, η βραδύτερη λήψη αποφάσεων και οι αποκλίσεις μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων. Υποστηρίζεται ότι η γλωσσική πολυμορφία και η γλωσσική ισότητα δεν θα πρέπει να είναι απόλυτες και ότι θα πρέπει να συμβιβάζονται με τη διοικητική αποδοτικότητα και τους δημοσιονομικούς περιορισμούς.

Εφόσον πολλοί από τους πολίτες της ΕΕ μιλούν μόνο μία επίσημη γλώσσα (ή περιορισμένο αριθμό επίσημων γλωσσών) [5] , οι περιορισμοί στη χρήση των επίσημων γλωσσών περιορίζουν την ικανότητα των πολιτών να επικοινωνούν με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι τυχόν περιορισμοί στη χρήση των γλωσσών είναι αναλογικοί και δίκαιοι. Τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ θα πρέπει, για παράδειγμα, να εξετάζουν προσεκτικά τις περιπτώσεις στις οποίες είναι αποδεκτή η

επικοινωνία ή η εκτέλεση του διοικητικού έργου σε μία ή σε ορισμένες μόνο επίσημες γλώσσες.

Τα τελευταία χρόνια η Ευρωπαϊκή Διαμεσολαβήτρια εξέτασε τις γλωσσικές πολιτικές ορισμένων θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ένα από τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε ήταν ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν το δικαίωμα να περιορίζουν τη χρήση γλωσσών σε εσωτερικές επικοινωνίες και έγγραφα [6]. Άλλο ένα συμπέρασμα ήταν ότι είναι θεμιτή η εισαγωγή γλωσσικών περιορισμών σε διοικητικές διαδικασίες με εξωτερικούς ενδιαφερόμενους, π.χ. σε δημόσιους διαγωνισμούς και προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, όπου η επικοινωνία διεξάγεται μεταξύ της ΕΕ και περιορισμένου κύκλου ενδιαφερομένων. Ωστόσο, η Διαμεσολαβήτρια επισημαίνει ότι διαπιστώνονται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων: επί του παρόντος, οι γλωσσικοί περιορισμοί και οι κανόνες τους, όπου υπάρχουν, διαφέρουν μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Ελλείπει σαφών κανόνων και ορθής αιτιολόγησης για την εφαρμογή περιορισμένων γλωσσικών καθεστώτων, το ενδεχόμενο να δημιουργείται σύγχυση στο κοινό δεν θα πρέπει να προκαλεί έκπληξη.

Ιδιαίτερο σημείο προβληματισμού αποτελεί η χρήση των γλωσσών στους ιστότοπους των θεσμικών οργάνων, οι οποίοι καταλέγονται μεταξύ των πρώτων πηγών πληροφόρησης για όσους ενδιαφέρονται για τις πολιτικές και τα προγράμματα της ΕΕ. Φαίνεται ότι κάθε θεσμικό όργανο της ΕΕ λαμβάνει τη δική του απόφαση όσον αφορά το κατά πόσον το περιεχόμενο του ιστότοπού του θα μεταφραστεί (και, ενδεχομένως, ποια τμήματα αυτού και σε ποιες γλώσσες). Εάν οι ιστότοποι δεν είναι διαθέσιμοι σε όλες τις επίσημες γλώσσες, η πρόσβαση σε πληροφορίες πιθανόν να είναι δύσκολη ή αδύνατη για μεγάλο μέρος του κοινού.

Μια ακόμη πηγή προβληματισμού αποτελούν οι δημόσιες διαβουλεύσεις που έχουν στόχο να συγκεντρώσουν τις απόψεις του κοινού σχετικά με νέες πολιτικές ή πιθανές νομοθετικές προτάσεις. Οι γλωσσικοί περιορισμοί σε αυτές τις δημόσιες διαβουλεύσεις είναι πιθανό να περιορίζουν σημαντικά την ικανότητα του «μέσου» πολίτη να συνεισφέρει στις εν λόγω διαβουλεύσεις.

Πρόσκληση για την υποβολή παρατηρήσεων

Η Διαμεσολαβήτρια επιθυμεί να προαγάγει τη συζήτηση σχετικά με την καλύτερη δυνατή επικοινωνία των θεσμικών οργάνων της ΕΕ με το κοινό κατά τρόπο ο οποίος να εξασφαλίζει μια αποδεκτή ισορροπία ανάμεσα στην ανάγκη για σεβασμό και υποστήριξη της γλωσσικής πολυμορφίας, αφενός, και στους διοικητικούς και δημοσιονομικούς περιορισμούς, αφετέρου.

Για την έναρξη αυτής της συζήτησης, η Διαμεσολαβήτρια προσκαλεί το κοινό να απαντήσει στις ακόλουθες ερωτήσεις:

I. Κανόνες και πρακτικές σχετικά με τους γλωσσικούς περιορισμούς

1. Διαπιστώνεται έλλειψη διαφάνειας (και ύπαρξη ελάχιστων επίσημων κανόνων) όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα τμήματα των διοικητικών υπηρεσιών της ΕΕ καθιστούν τις πληροφορίες διαθέσιμες στις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Αυτό μεταξύ άλλων αφορά, για παράδειγμα, τα κριτήρια βάσει των οποίων αποφασίζεται ποια γλώσσα ή ποιες γλώσσες θα χρησιμοποιηθούν σε συγκεκριμένα πλαίσια. Πώς μπορούν να καλυφθούν αυτά τα κενά; Θα πρέπει να θεσπισθούν πρόσθετα κριτήρια και, αν ναι, ποια;

2. Θα πρέπει κάθε θεσμικό όργανο της ΕΕ να διαθέτει γλωσσική πολιτική και, αν ναι, τι θα πρέπει να περιλαμβάνει μια γλωσσική πολιτική; Θα πρέπει οι εν λόγω γλωσσικές πολιτικές να δημοσιεύονται στους ιστότοπους των θεσμικών οργάνων; Πόσο αναλυτική θα πρέπει να είναι μια τέτοια πολιτική όσον αφορά ειδικές περιπτώσεις στις οποίες η επιλογή γλώσσας/γλωσσών είναι περιορισμένη;

3. Θα πρέπει κάθε θεσμικό όργανο να διαθέτει πολιτική για τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να παρέχει μεταφράσεις πληροφοριών ή εγγράφων κατόπιν αιτήματος; Εάν ναι, πώς μπορεί να οριοθετηθεί αυτή η πολιτική ώστε να αποφεύγονται δυσανάλογες δαπάνες;

II. Ιστότοποι της ΕΕ

4. Ποιες γενικές γλωσσικές αρχές θα πρέπει να ισχύουν για τους ιστότοπους των θεσμικών οργάνων της ΕΕ; Ειδικότερα, ποια τμήματα των ιστοτόπων της ΕΕ πιστεύετε ότι θα πρέπει να είναι διαθέσιμα σε όλες ή σε πολλές από τις γλώσσες της ΕΕ;

5. Θα ήταν χρήσιμο αν κάποια βασικά ζητήματα παρουσιάζονταν συνοπτικά σε όλες ή σε πολλές από τις επίσημες γλώσσες;

6. Είναι αποδεκτό σε ορισμένες περιπτώσεις να παρέχεται υλικό σε μικρό αριθμό γλωσσών, αντί σε όλες τις επίσημες γλώσσες; Εάν ναι, ποια θα πρέπει να είναι τα κριτήρια επιλογής αυτών των γλωσσών (για παράδειγμα, μέγεθος του πληθυσμού που μιλά τη συγκεκριμένη γλώσσα, επίπεδο γλωσσικής πολυμορφίας στον πληθυσμό, κ.λπ.);

III. Δημόσιες διαβουλεύσεις

7. Τον Απρίλιο του 2017 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε νέους εσωτερικούς κανόνες, βάσει των οποίων τα έγγραφα που αφορούν δημόσιες διαβουλεύσεις για «πρωτοβουλίες προτεραιότητας» στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας της Επιτροπής θα πρέπει να δημοσιεύονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Όλες οι υπόλοιπες δημόσιες διαβουλεύσεις θα πρέπει να είναι διαθέσιμες τουλάχιστον στα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά. Οι δημόσιες διαβουλεύσεις «ευρύτερου δημόσιου ενδιαφέροντος» θα πρέπει να καθίστανται διαθέσιμες σε επιπλέον γλώσσες. Περαιτέρω, «οι σελίδες διαβούλευσης ή σύνοψη αυτών θα πρέπει να μεταφράζονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ».

Κατά την άποψή σας, αυτή η πολιτική εξασφαλίζει τη σωστή ισορροπία ανάμεσα στην

ανάγκη για σεβασμό και υποστήριξη της γλωσσικής πολυμορφίας, αφενός, και στους διοικητικούς και δημοσιονομικούς περιορισμούς, αφετέρου; Θα μπορούσε αυτού του είδους η πολιτική να υιοθετηθεί εύλογα και από άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ;

IV. Λοιπά θέματα

8. Η μοναδική ειδική νομοθεσία σχετικά με τη χρήση γλωσσών από τις διοικητικές υπηρεσίες της ΕΕ χρονολογείται από το 1958 [7], όταν υπήρχαν έξι κράτη μέλη και τέσσερις επίσημες γλώσσες. Πιστεύετε ότι, υπό τις παρούσες συνθήκες, θα ήταν χρήσιμη μια νέα νομοθεσία; Ή πιστεύετε ότι ο χειρισμός των γλωσσικών ζητημάτων επιτυγχάνεται καλύτερα χωρίς λεπτομερές νομικό πλαίσιο;

9. Κάθε αύξηση του όγκου των πληροφοριών και των εγγράφων που δημοσιεύονται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ συνεπάγεται επιπλέον δαπάνες μετάφρασης. Πώς προτείνετε να καλύπτονται αυτές οι επιπλέον δαπάνες; Από άλλο κονδύλιο του προϋπολογισμού της ΕΕ; Μέσω ειδικά προβλεπόμενης πρόσθετης χρηματοδότησης από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη; Με άλλον τρόπο;

10. Σε ποιον βαθμό μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία για τη μετάφραση μεταξύ των διαφόρων γλωσσών της ΕΕ; Στον βαθμό που η «μηχανική» μετάφραση ενδεχομένως να μην είναι πάντα απόλυτα ακριβής, είναι αυτό ένα «τίμημα» που μπορούμε να αποδεχθούμε για την εξασφάλιση ταχύτερης και οικονομικότερης μετάφρασης των εγγράφων; Πώς μπορείτε να συμβάλετε

Η προθεσμία για την υποβολή παρατηρήσεων λήγει στις **30 Σεπτεμβρίου 2018**.

Οι συμμετέχοντες παρακαλούνται να χρησιμοποιήσουν το ηλεκτρονικό έντυπο. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, οι παρατηρήσεις μπορούν να υποβληθούν ηλεκτρονικά μέσω της φόρμας επικοινωνίας μας ή ταχυδρομικά στη διεύθυνση:

European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman, CS 30403, F - 67001
Strasbourg Cedex, France

Παρακαλείστε να συμπεριλάβετε σαφώς την ένδειξη «language consultation - SI/98/2018/TE» (Διαβούλευση σχετικά με τη γλώσσα - SI/98/2018/TE) στην αρχή της απάντησής σας.

Οι παρατηρήσεις μπορούν να υποβληθούν σε οποιαδήποτε από τις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Η Διαμεσολαβήτρια προτίθεται να δημοσιεύσει αυτές τις παρατηρήσεις στον ιστότοπό της. Τα φυσικά πρόσωπα που θεωρούν ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό 45/2001 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [8], το όνομά τους δεν θα πρέπει να δημοσιοποιηθεί, θα πρέπει να ενημερώσουν τη Διαμεσολαβήτρια.

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλείστε να επικοινωνήσετε με την υπάλληλο του

Ευρωπαϊκού Διαμεσολαβητή, κα Tanja Ehnert, υπεύθυνη χειρισμού υποθέσεων (τηλ.: +32 2 284 67 68).

[1] Στο εξής αναφερόμενα απλώς ως «θεσμικά όργανα της ΕΕ».

[2] Άρθρο 3, παράγραφος 3, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

[3] Άρθρα 21 και 22 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

[4] Άρθρο 20, παράγραφος 2, και άρθρο 24 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41 παράγραφος 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

[5] Για επισκόπηση των δεξιοτήτων των πολιτών της ΕΕ όσον αφορά τις ξένες γλώσσες, βλ. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, *European Strategy for Multilingualism: benefits and costs* (2016), σελ. 8. Διατίθεται στη διεύθυνση:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf)

[6] Άρθρο 6 του κανονισμού 1/1958 περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ΕΕ 1958 017, σ. 385 (Κανονισμός 1/1958).

[7] Κανονισμός 1/1958.

[8] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1). Βλέπε επίσης:

<https://www.ombudsman.europa.eu/el/resources/dataprotection/home.faces> .